

LUYỆN TẬP VẬN DỤNG KẾT HỢP CÁC THAO TÁC LẬP LUẬN

I. Mục tiêu:

1. Kiến thức:

- Khái niệm, yêu cầu, cách thức triển khai các thao tác lập luận đã học: giải thích, chứng minh, phân tích, so sánh, bác bỏ, bình luận.
- Sự cần thiết và cách thức kết hợp các thao tác lập luận: giải thích, chứng minh, phân tích, so sánh, bác bỏ, bình luận trong việc tạo lập văn bản nghị luận.

2. Kỹ năng:

- Nhận diện các thao tác lập luận được sử dụng trong các đoạn văn, bài văn nghị luận.
- Vận dụng kết hợp một số thao tác lập luận đã học để viết bài văn nghị luận.

3. Thái độ: Có ý thức sử dụng kết hợp các thao tác lập luận để đạt hiệu quả trong làm văn cũng như giao tiếp.

II. Chuẩn bị:

1. Giáo viên: Giáo án, SGK – SGV, tài liệu tham khảo

2. Học viên: sgk, vở ghi, vở soạn

III. Tiến trình:

1. Ổn định lớp.

2. Kiểm tra bài cũ: GV kiểm tra sự chuẩn bị bài của HV.

3. Bài mới:

Hoạt động của GV và HV	Kiến thức cần đạt
* Hoạt động 1 Hãy kể tên các thao tác lập luận đã học? Hãy phân biệt các thao tác lập luận trên? Tại sao trong văn bản nghị luận cần có sự kết hợp của các thao tác nói trên?	I. Ôn tập kiến thức: 6 thao tác lập luận: - Chứng minh là dùng dẫn chứng và lí lẽ để người đọc (người nghe) tin một vấn đề nào đó trong đời sống hoặc trong văn học. - Giải thích là dùng lí lẽ và dẫn chứng để giúp người đọc (người nghe) hiểu một vấn đề nào đó trong đời sống hoặc trong văn học. - Phân tích là chia nhỏ đối tượng thành các yếu tố, bộ phận để xem xét rồi khái quát, phát hiện bản chất của đối tượng. Chia tách vấn đề để tìm hiểu giúp ta biết căn kẽ, thấu đáo. - So sánh nhằm đối chiếu hai hay nhiều sự vật hoặc các mặt trong cùng một sự vật, hiện tượng... để chỉ ra những nét giống nhau hoặc khác nhau giữa chúng. Từ đó, thấy được đặc điểm và giá trị của mỗi sự vật, hiện tượng được so sánh. - Bác bỏ là dùng lí lẽ và dẫn chứng để gạt bỏ những quan điểm, ý kiến sai lệch hoặc thiếu chính xác,... Từ đó, nêu ý kiến của mình để thuyết phục người nghe, (người đọc). - Bình luận là đề xuất và thuyết phục người đọc (người nghe) tán đồng với nhận xét, sự đánh giá, bàn bạc của mình về một hiện tượng, vấn đề. II. LUYỆN TẬP

* Hoạt động 2 GV hướng dẫn HV luyện tập - HV đọc đoạn trích bài tập 1/ Tr112. Đoạn trích viết về vấn đề gì? Quan điểm tác giả đối với vấn đề đó ra sao? Tác giả sử dụng thao tác lập luận nào là chủ yếu, ngoài ra còn có thao tác nào? Việc áp dụng nhiều thao tác trong một bài văn có phải là tốt không? (Hết tiết 94 chuyển tiết 95) - HV đọc nêu yêu cầu và hướng giải quyết bài tập 2. Vấn đề cần nghị luận là gì? Nên áp dụng những thao tác nào? - Bình luận	* Bài tập 1: Đọc đoạn trích trả lời câu hỏi a. Đoạn trích viết về ảnh hưởng của một số nhà thơ mới lãng mạn như: Thế Lữ, Xuân Diệu, Huy Cận, Hàn Mặc Tử, Chế Lan Viên với các nhà thơ Pháp (Bô-đơ-le, Đơ Nô-ai, Gi-đơ, Véc-len, nhà văn Mĩ (Ét-ga Pô). + Quan điểm của tác giả là ảnh hưởng trong giao lưu là ngẫu nhiên. Song thơ Pháp không làm ảnh hưởng tới thơ Việt, không làm mất bản sắc thơ Việt. Các nhà thơ Việt vẫn có phong cách riêng. b. Thao tác so sánh và phân tích. - Cuối đoạn tác giả sử dụng thao tác bác bỏ và bình luận. → Việc áp dụng nhiều thao tác chưa hẳn là tốt. Áp dụng kết hợp nhiều thao tác phải phù hợp mới có hiệu quả. - Xuất phát từ vấn đề đặt ra mà chọn các thao tác. Dựa vào cách lập luận, giải quyết vấn đề đó có trọn vẹn không. Cách dùng từ, diễn đạt có hấp dẫn không. * Bài tập 2: Hướng dẫn xây dựng đề cương, vận dụng các thao tác lập luận - Bước 1: Chọn vấn đề cần nghị luận: Thanh niên ta ngày nay cần có ý chí vươn lên trong học tập và công tác. - Bước 2: Lập dàn ý
---	--

- Giải thích - Phản bác - Chứng minh - GV chia lớp thành các nhóm nhỏ: + Nhóm 1: Lập dàn ý + Nhóm 2: Xác định áp dụng thao tác lập luận nào? + Nhóm 3: Trình bày 1 luận điểm - Các tổ trình bày xong, lớp góp ý, - GV nhận xét. - GV cho cả lớp viết đoạn văn trình bày trước lớp. - HV đọc bài, GV nhận xét và cho	* Dàn ý - Đặt vấn đề: Giới thiệu được vấn đề cần nghị luận. - Giải quyết vấn đề: + Khẳng định rèn luyện ý chí vươn lên trong học tập và công tác là yêu cầu đúng đắn phù hợp với quy luật phát triển của con người ở thời đại mới. + Tại sao phải rèn luyện ý chí vươn lên trong học tập và công tác cho thanh niên ngày nay? ./ Thanh niên ngày nay là lớp người sinh ra trong thời bình chưa biết đến chiến tranh gian khổ. ./ Một vài năm gần đây vấn đề giáo dục lý tưởng cho thanh niên bị coi nhẹ. ./ Bị một số tiêu cực của xã hội tác động, vì vậy cần phải đặt ra vấn đề giáo dục cho thanh niên. + Phê phán và bác bỏ những việc làm sai trái của một số thanh niên hiện nay. + Làm thế nào để rèn luyện tốt ý chí vươn lên trong học tập và công tác. - Kết thúc vấn đề: + Ý nghĩa của vấn đề đặt ra + Bản thân - Bước 3: Viết 1 đoạn văn trình bày trước lớp.
--	--

điểm. (Hết tiết 95 chuyển tiết 96) * Hoạt động 3: - GV giúp HV vận dụng lí thuyết vào thực hành viết văn bản. - GV ra đề: Hãy bàn về bệnh quay cóp của HS trong thi, kiểm tra. - GV chia HS thành 3 nhóm theo 3 nội dung. - GV yêu cầu HV viết thành đoạn văn có vận dụng kết hợp ít nhất hai thao tác lập luận. - Sau 15 phút, GV gọi một vài HV đại diện nhóm trình bày văn bản đã viết và chỉ ra các thao tác lập luận mà nhóm. * Hoạt động 4: GV giao nhiệm vụ và hướng dẫn HV tiếp tục luyện tập ở nhà	III. Luyện viết đoạn văn vận dụng kết hợp các thao tác lập luận: 1. Đề bài: <i>Hãy bàn về bệnh quay cóp của HS trong thi kiểm tra.</i> 2. Luyện viết văn bản theo chủ đề: * Gợi ý về nội dung: - Có thể triển khai đoạn theo bố cục sau: + Thực trạng của bệnh quay cóp trong HS ngày nay. + Tác hại của bệnh quay cóp. + Lời khuyên . - Có thể chọn 1 trong các ý trên để dựng đoạn. * Về kĩ năng: Vận dụng kết hợp ít nhất 2 thao tác lập luận 3. Trình bày văn bản và chỉ ra các thao tác lập luận đã sử dụng: IV. Bài tập về nhà: 1. Hãy xác định các thao tác lập luận trong đoạn văn sau của Hồ Chí Minh: “Liêm là trong sạch, không tham lam. Ngày xưa, dưới chế độ phong kiến, người làm quan không đục khoét dân, thì gọi là liêm, chữ liêm ấy có nghĩa hẹp. Cũng như ngày xưa trung là trung với vua,
---	---

	hiếu là hiếu với cha mẹ mình thôi. Ngày nay, chữ liêm có nghĩa rộng hơn; là mọi người đều phải liêm. Cũng như trung là trung với Tổ quốc, hiếu là hiếu với nhân dân. Chữ liêm phải đi đôi với chữ kiệm. Có kiệm mới liêm được, vì xa xỉ sẽ sinh tham lam. Tham tiền của, tham địa vị, tham danh tiếng, tham ăn ngon, sống yên đều là bất liêm. Người cán bộ, cậy quyền thế mà khoét dân, ăn của đút, hoặc trộm của công thành của tư; người buôn bán, mua một bán mười hoặc mua gian bán lậu chợ đen chợ đỏ, tích trữ đầu cơ; người có tiền, cho vay cắt cổ, bóp hầu bóp họng đồng bào; người cò bạc, chỉ mong xoay của người làm của mình,... đều là tham lam, đều là bất liêm.”
--	--

4. Củng cố:

GV chốt lại những điểm cốt yếu nhất về việc vận dụng kết hợp các thao tác lập luận, nguyên tắc lựa chọn các thao tác lập luận và vận dụng tổng hợp các thao tác đó trong một bài văn nghị luận.

5. Dặn dò

- Hoàn thành phần luyện tập.
- Soạn bài: Luyện tập tóm tắt văn bản nghị luận.